



TISKOVÁ ZPRÁVA

Muzeum hlavního města Prahy
pořádá od 12. 4. do 4. 10. 2015
v Zámeckém areálu Ctěnice výstavu

Kámen v pravěku

Zámecký areál Ctěnice, Bohdanečská 1, 190 17 Praha 9 – Vinoř

Muzeum hlavního města Prahy pořádá v Zámeckém areálu Ctěnice od 12. 4. do 4. 10. 2015 výstavu Kámen v pravěku. Jedná se o další výstavu z cyklu doprovodných výstav k stálé expozici „Řemesla v pořádku“. Výstava bude věnována zpracování a využití kamene v pravěku. V rámci výstavy se uskuteční komentované prohlídky a doprovodné akce.

Žádný materiál neovlivnil vývoj lidské civilizace tak jako kámen. Vždyť i nejstarší nástroje, které se dochovaly do dnešní doby, jsou kamenné.

Prvním způsobem opracování kamene, známým od počátku starší doby kamenné/paleolitu (2 500 000–8 000 př. n. l.), bylo štípání, tedy vlastně otloukání dvou kamenů o sebe. Tak byly zhotoveny nejstarší lidské kamenné nástroje jako sekáče či pěstní klíny a později i různé čepelky, drasadla, šipky apod.

Spolu se zemědělstvím v mladší době kamenné/neolitu (5 700–4 500 př. n. l.) přichází také nový způsob opracování kamene hlazením, broušením a vrtáním a vzniká celá škála nových nástrojů. Ke kácení stromů a na stavbu obydlí i různých hospodářských budov se používaly sekery, klíny a pilky. Obilí zaseté na malých políčkách se sklízelo srpy, které tvořily pazourkové čepelky upevněné v dřevěné rukojeti. Po usušení se drtilo na mouku na kamenných zrnotěrkách, které v mladší době železné nahradily efektivnější mlýnky – žernovy. Textilní vlákna se spřádala pomocí vřeten s keramickými či kamennými setrvačníky – přesleny, látky se tkaly na tkalcovských stavech se závažími z hlíny a kamene. Kamenné palice a klíny se používaly také k těžbě nerostných surovin.

Kámen se uplatnil při pohřbívání zemřelých, ať už při úpravě hrobů, nebo jako předměty v jejich výbavě. Od pozdní doby kamenné/eneolitu (4 500–2 300 př. n. l.) ukazují hrobové nálezy významné postavení válečníků v tehdejší společnosti. Dokonale opracované kamenné sekeromlaty nacházené v jejich hrobech byly nejen zbraní, ale i odznakem jejich postavení a moci.

Významnou roli hrál kámen i v duchovním světě pravěkého člověka. Různé druhy amuletů a ozdob s magickou funkcí sloužily v každodenním životě jako ochrana před zlými silami a nemocemi. Kámen se stával také součástí rituálních obřadů šamanů – léčitelů, ať už v podobě různých nástrojů či pomůcek, nebo jako magický prostor jeskyní, v nichž se tyto obřady rovněž odehrávaly.

Lidé našli pro kámen postupně mnoho způsobů uplatnění, a tak nás tento přírodní materiál provází již po dlouhá tisíciletí, od doby kamenné až do dnešních dnů.

Doprovodný program k výstavě Kámen v pravěku

Komentované prohlídky

Komentovaná prohlídka s autorkami výstavy se uskuteční v sobotu **18. 4., 30. 5., 27. 6. a 3. 10.** vždy od 10:30 a 14:00. Na komentovanou prohlídku je třeba se předem přihlásit, a to buď e-mailem dolezelova@muzeumprahy.cz nebo na telefonu: +420 286 001 363.

Další doprovodné programy se konají vždy od 10:00 do 16:00, rezervace není nutná, v případě hezkého počasí se budou programy konat v zámeckém parku, v případě nepříznivého počasí v prostorách zámku.

23. 5.

Jak a kde se používal kámen v pravěku

Oddíl experimentální archeologie Mamuti

Návštěvníci se seznámí s různými technikami zpracování kamene a jejich vývojem, uvidí ukázky výroby štípaných, vrtaných a hlazených nástrojů i další využití kamene – rozdělávání ohně křesáním a použití kamene v pravěké kuchyni. Součástí programu budou komentované prohlídky jednotlivých stanovišť a praktické ukázky činností.

20. 6.

Štípané nástroje v pravěku

Petr Zítka

V programu budou předvedeny základní techniky štípaní kamene, návštěvníci se seznámí s pestrou škálou štípaných kamenných nástrojů přehledně ukazující vývoj štípané industrie od nejstaršího paleolitu po dobu bronzovou a budou si moci vyzkoušet řezání pazourkovým nožem.

19. 9.

Výroba a využití broušených nástrojů v pravěku

Václav Drnovský

Návštěvníci se podrobně seznámí s různými postupy při výrobě pravěkých broušených nástrojů od suroviny po finální výrobek, poznají různé druhy broušených nástrojů a budou si moci vyzkoušet práci s některými z nich.

Kámen přítel pračlověka

Doprovodný program pro školy je vhodný pro MŠ a 1. stupeň ZŠ

Doprovodný lektorský program „Kámen, přítel pračlověka“ umožní dětským návštěvníkům proniknout prostřednictvím originálních artefaktů, replik, haptických prvků a interaktivní herny do života pravěkého člověka.

Program je možné navštívit od 14. 4. do 2. 10. 2015 po předchozí rezervaci na tel.: 601 555 080 nebo na e-mailu: oudova@muzeumprahy.cz nejméně 3 dny dopředu.



Autoři výstavy

Veronika Klimešová
Katarína Petriščáková
Miroslava Šmolíková

Architektonické a grafické řešení

Jaroslav Obst

Záštitu nad výstavou převzal František Švarc, starosta městské části Praha-Vinoř.

Kontakt pro bližší informace:

www.muzeumprahy.cz

Mgr. Olga Šámalová

vedoucí oddělení prezentace

samalova@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 939, M+ 420 725 847 820

Šárka Behenská, DiS.

oddělení prezentace

behenska@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 940, M+ 420 725 847 873